

**Co-funded by
the European Union**

AKTIVAČNÝ SCENÁR LEKCIE
vypracovaný v rámci projektu
„INOVÁCIE V ŠKOLSKEJ VÝCHOVE“

TÉMA:

Ked' informácia klame – ako manipulujú naše emócie?
(Vplyv emocionálnych správ na naše vnímanie informácií)

1. Ciele hodiny

Žiak:

- rozumie, čo je emocionálna manipulácia v mediálnych odkazoch,
- dokáže označiť signály, že informácia bola navrhnutá tak, aby vyvolala určité pocity,
- pozná najčastejšie emócie používané vo falošných správach a propagande (strach, hnev, pobúrenie, pocit viny, nádej),
- vie, ako emócie vplývajú na naše rozhodnutia a pamäť,
- učí sa spôsoby obrany pred emocionálnou manipuláciou na internete a v médiách.

2. Cieľová skupina

Žiaci základnej školy

3. Metódy vyučovania

- Brainstorming
- Mini-prednáška s príkladmi
- Skupinová práca – analýza emocionálnych odkazov
- Riadená diskusia
- Individuálna reflexia

**Co-funded by
the European Union**

4. Didaktické pomôcky / zdroje

- Tabuľa / projektor / flipchart
- Príklady titulkov, príspevkov a mémov so silným emocionálnym nábojom (fiktívne alebo skutočné, overené)
- Pracovné listy na analýzu (kto?, aké emócie?, cieľ správy?)
- Prístup k fact-checkingovým portálom (Demagog.org.pl, Demagog.cz, Demagog.sk, StopFake.org)
- Infografika: „Kruh emócií – ako reagujeme na informácie?“

5. Priebeh hodiny (45 min)

1. Úvod – môžu emócie klamať? (5 min)

- Brainstorming: žiaci uvádzajú emócie, ktoré najčastejšie cítia, keď čítajú správy na internete (napr. strach, hnev, radosť, pobúrenie, pocit nespravodlivosti).
- Príklady otázok:
  - o Vždy je správa, ktorá vyvoláva silné emócie, pravdivá?
  - o Prečo emócie spôsobujú, že rýchlejšie zdieľame informácie?
  - o Stalo sa vám, že ste uverili niečomu len preto, že to bolo „šokujúce“ alebo „desivé“?

Odborné informácie:

Emócie sú prirodzenou reakciou nášho mozgu na podnety z okolia. Vo svete online informácií práve emócie najčastejšie rozhodujú o tom, či nás niečo zaujme, zapamätáme si to, uveríme tomu, a dokonca to aj ďalej zdieľame.

Nie vždy však emocionálna správa je pravdivá. Tvorcovia falošných správ a propagandy veľmi dobre vedia, že emócie pôsobia rýchlejšie než logika – a práve to využívajú, aby dosiahli svoj cieľ.

1. Ako emócie vplývajú na prijímanie informácií?

- Znižujú pozornosť: keď sme vystrašení alebo pobúrení, sústredíme sa hlavne na to, čo vyvolalo emóciu, často ignorujeme zdroj alebo detaily správy.
- Urýchľujú rozhodnutia: emócie spôsobujú, že reagujeme impulzívne – klikáme, zdieľame, komentujeme – ešte predtým, než si overíme fakty.
- Zvyšujú zapamätanie: správy s emocionálnym nábojom zostávajú v našej pamäti dlhšie než neutrálne informácie, aj keď sú nepravdivé.
- Oslabujú kritické myslenie: silné emócie nám sťažujú logickú analýzu a overovanie, či je obsah dôveryhodný.

**Co-funded by
the European Union**

2. Prečo tvorcovia falošných správ využívajú emócie?

- Emócie = väčší dosah: obsah vyvolávajúci strach, pobúrenie či hnev sa na internete šíri rýchlejšie – ľudia ho zdieľajú častejšie, pretože chcú varovať iných alebo vyjadriť svoj názor.
- Jednoduchšie je manipulovať emóciami než faktami: netreba predkladať dôkazy – stačí vyvolať emocionálnu reakciu, aby niekto správu považoval za pravdivú.
- Emócie skresľujú vnímanie reality: napr. ak nás niečo veľmi vydesí, ťažšie uveríme, že hrozba nie je reálna, aj keď sa objaví oprava.

3. Príklady mechanizmov emocionálnej manipulácie

- Alarmujúce titulky: „Naliehavé!“, „Šokujúci objav!“, „Musíš to vidieť, kým to nezmažú!“ – vyvolávajú zvedavosť a pocit ohrozenia.
- Obrázky a videá plné dramatizmu: fotografie zničenia, plačúcich detí, davov v panike – aj keď sú vytrhnuté z kontextu alebo sa týkajú inej udalosti.
- Osobné príbehy: rozprávania o „obetiach“ alebo „hrdinoch“ bez overených faktov, ktoré vyvolávajú súcit alebo hnev.
- Rozdelenie na „my proti nim“: správy, ktoré posilňujú nepriateľstvo voči iným skupinám (napr. „oni nám niečo berú“, „oni sú vinní za tvoje problémy“).

4. Záver pre žiakov

Emócie samy o sebe neklamú – sú signálom nášho mozgu, že niečo je pre nás dôležité. Ale informácia, ktorá ich vyvolala, môže byť zmanipulovaná. Preto:

- Zastav sa: skôr než zareaguješ na niečo šokujúce alebo poburujúce.
- Polož si otázku: „Kto chce, aby som cítil to, čo cítim – a prečo?“
- Over zdroj: pochádza správa z dôveryhodného, známeho portálu, alebo od anonymného odosielateľa?
- Nezdieľaj impulzívne: silné emócie sú signálom, že sa oplatí uistiť, či je obsah pravdivý.

2. Mini-prednáška: Ako sa emócie stávajú nástrojom manipulácie? (10 min)

Cieľ:

Ukázať žiakom, že emócie nie sú len prirodzenou reakciou človeka, ale aj nástrojom, ktorý

**Co-funded by
the European Union**

vedome používajú tvorcovia falošných správ, aby ovplyvnili naše myslenie, rozhodnutia a konanie.

1. Najčastejšie využívané emócie v dezinformáciách

Učiteľ vysvetľuje, že emócie sú základným „palivom“ falošných správ, pretože priťahujú pozornosť účinnejšie než suché fakty.

- **Strach:** správy o hrozbe vojny, katastrofy, zdravotných rizikách („Nikto ti nepovie pravdu – tvoje mesto je v nebezpečenstve!“).
- **Hnev:** pocit, že nás niekto podviedol, že vláda, firmy alebo spoločenské skupiny konajú proti nám („Vláda zatajuje pravdu pred občanmi!“).
- **Pobúrenie:** správy o nespravodlivosti, krivde, diskriminácii, ktoré vyvolávajú silnú emocionálnu reakciu.
- **Smútok:** príbehy o údajných tragédiách, obetiach a utrpení, ktoré majú vzbudiť súcit a pocit viny.
- **Nádej:** falošné sľuby rýchleho riešenia problému („Tento liek funguje na 100 %, ale lekári ho skrývajú“).

Zdôraznenie pre žiakov:

Na emóciách nie je nič zlé – sú prirodzené. Problém nastáva vtedy, keď ich niekto zámerne vyvoláva, aby nami manipuloval.

2. Mechanizmy manipulácie emóciami

Učiteľ ukazuje, že tvorcovia falošných správ používajú konkrétne techniky na riadenie reakcií ľudí:

- Senzačné titulky a dramatický jazyk: slová ako „šok!“, „tajné informácie“, „musíš to vidieť“ spôsobujú, že správa pôsobí urgentne a dôležito, aj keď je falošná.
- Zveličovanie hrozieb: prezentovanie jednotlivého incidentu ako „národnej katastrofy“ alebo „dôkazu o veľkom sprisahaní“.
- Využívanie obrázkov a nahrávok: fotografie vytrhnuté z kontextu alebo zmanipulované videá ľahšie vzbudzujú emócie než samotný text.
- Príbehy založené na „svedkoch“ alebo „anonymných zdrojoch“: chýbajú dôkazy, ale rozprávanie je natoľko šokujúce, že prijímatelia veria skôr, než sa začnú pýtať na fakty.
- Vytváranie rozdelenia „my proti nim“: správy, ktoré stavajú ľudí proti sebe (napr. obyvatelia rôznych krajín, stúpenci rôznych názorov), vyvolávajú hnev a nenávisť, čím sťažujú racionálnu diskusiu.
- Opakovanie toho istého odkazu na viacerých miestach: čím častejšie niečo počujeme, tým pravdivejšie sa nám to zdá (efekt opakovania).

**Co-funded by
the European Union**

3. Následky emocionálnych falošných správ

- Impulzívne zdieľanie: emócie pôsobia rýchlejšie než rozum – ľudia sa delia o správu, aby „varovali iných“ alebo „vyjadrili pobúrenie“, skôr než si overia zdroj.
- Pretrvávajúce falošné presvedčenie: aj keď sa neskôr objaví oprava, silné emócie spojené s prvou správou zostávajú v pamäti.
- Prehlbovanie spoločenských rozdielov: emocionálne falošné správy posilňujú konflikty, podnecujú nepriateľstvo a vedú k hádkam na internete aj v reálnom živote.
- Ťažkosti s racionálnym myslením: keď sme pod vplyvom strachu alebo hnevu, ťažšie pokojne analyzujeme údaje, hodnotíme zdroje a hľadáme fakty.
- „Lavínový efekt“: falošný, emocionálny obsah sa môže rýchlo rozšíriť medzi milióny ľudí, ovplyvňujúc verejnú mienku, voľby a spoločenské rozhodnutia.

4. Zhrnutie mini-prednášky pre žiakov

Učiteľ zdôrazňuje:

- Emócie samy osebe nie sú zlé – sú prirodzenou reakciou človeka.
- Problém začína vtedy, keď niekto používa emócie, aby nás riadil, a nie aby nás informoval.
- Ak správa vyvoláva veľmi silné emócie, je to varovný signál – treba sa zastaviť, premyslieť si, overiť zdroj, ešte predtým, než uveríme alebo ďalej zdieľame.

3. Skupinové cvičenie – „Čo chcú, aby som cítil?“ (15 min)

Cieľ cvičenia

- Ukázať žiakom, že obsah v médiách je často konštruovaný tak, aby riadil naše emócie, a nie iba sprostredkoval fakty.
- Rozvíjať schopnosť rozpoznávať techniky emocionálnej manipulácie a vedome na ne reagovať.
- Učiť sa prvé kroky pri overovaní informácií a kritickom myslení.

Priebeh cvičenia – krok za krokom

1. **Rozdelenie do skupín:** trieda sa rozdelí na 4–5 tímov po 3–5 osôb.
2. **Rozdanie materiálov:** každá skupina dostane 3–4 krátke správy/titulky (môžu byť na papieri, v prezentácii alebo na tabuli).
o Titulky by mali byť fiktívne, ale realistické – pripomínať skutočné príspevky zo sociálnych médií alebo spravodajských portálov.

**Co-funded by
the European Union**

3. Inštrukcia úlohy:

o Prečítajte si v skupine každý titulok.

o Spoločne odpovedzte na otázky:

4. Aké emócie vyvoláva táto správa? (strach, hnev, pobúrenie, smútok, pocit viny, nádej, pocit nespravodlivosti a pod.)
  5. Prečo autor mohol chcieť, aby ste to cítili? (aký mohol byť cieľ manipulácie – kliknutia, zárobok, získanie podpory, rozdelenie ľudí na skupiny, dezinformácia?)
  6. Čo by ste mohli urobiť, aby ste overili pravdivosť tejto informácie? (napr. pozrieť sa na fact-checkingový portál, skontrolovať zdroj, hľadať potvrdenie vo viacerých nezávislých médiách, overiť autora fotografie/nahrávky).
- o Zapište závery do tabuľky: **Titulok – Emócia – Cieľ – Ako overiť?**

7. Čas práce: 8–10 minút.

8. **Prezentácia záverov:** každá skupina predstaví jeden vybraný príklad a rozoberie svoje postrehy (cca 2–3 minúty).

Príkladové titulky pre skupiny (fiktívne, realistické):

- „Migranti berú pracovné miesta – vláda nič nerobí!“ (strach, hnev, podnecovanie spoločenského konfliktu)
- „Experti varujú: tvoje mesto môže byť zaplavené do mesiaca!“ (strach, nepokoj, senzácia)
- „Nový zázračný liek na 100 % chráni pred chorobou – úrady ho skrývajú pred ľuďmi!“ (nádej, pocit nespravodlivosti, nedôvera k inštitúciám)
- „Škandál! Známy politik mal tajné stretnutia s mafiou – fotografie unikli na internet!“ (hnev, pobúrenie, túžba po pomste)
- „Tvoje dieťa môže byť v nebezpečenstve! Prečítaj si, kým nebude neskoro!“ (strach, panika, potreba okamžitej reakcie)
- „Neuveríš, čo sa naozaj deje v nemocniciach – lekári mlčia zo strachu o život!“ (strach, pocit zrad, konšpiračná teória)

Otázky prehĺbenia pre učiteľa (na použitie pri rozbere):

- Vyvolala niektorá zo správ vo vás také silné emócie, že by ste ju sami chceli zdieľať? Prečo?
- Spôsobujú emócie, že ľahšie veríme takýmto správam?
- Ktoré znaky titulkov alebo obrázkov spôsobili, že ste okamžite cítili strach alebo hnev?
- Ako možno rozoznať, že daný obsah chce s nami manipulovať, a nie iba informovať?
- Je každá emocionálna správa falošná? (odpoveď: nie, ale emócie sťažujú overenie faktov).

**Co-funded by
the European Union**

Možnosti rozšírenia cvičenia

- **Stupnica emócií:** každá skupina označí na papieri alebo tabuli, aké silné emócie (v škále 1–5) správy vyvolali.
- **Tvorenie proti-titulkov:** žiaci sa pokúsia napísať ten istý titulok neutrálne, bez emocionálnej manipulácie.
- **Fakt alebo emócia?** – žiaci určia, ktoré časti titulku sú fakty (overiteľné) a ktoré majú za cieľ vyvolať emócie.

4. Diskusia: Pomáhajú alebo prekážajú emócie pri hodnotení informácií? (8 min)

Vzdelávací cieľ

- Pomôcť žiakom pochopiť, že emócie ovplyvňujú spôsob, akým spracúvame informácie – niekedy uľahčujú pochopenie problému, ale často bránia objektívnemu hodnoteniu obsahu.
- Rozvinúť schopnosť vedome rozpoznávať emocionálne manipulácie v médiách.
- Podnietiť reflexiu o vlastných reakciách a návykoch na internete.

Priebeh diskusie

1. Krátky úvod učiteľa (1–2 min)

o „Každý z nás denne cíti emócie, keď číta správy alebo používa internet. Ale znamená to, že keď nás niečo dojíma, je to automaticky pravdivé? Skúsme sa nad tým zamyslieť.“

2. Otvorené otázky pre žiakov (rozšírený zoznam):

- Vyvoláva emocionálny titulok to, že mu častejšie veríme? Prečo?
  - o Vypínajú emócie niekedy „logické myslenie“?
  - o Pamätáte si situáciu, keď ste uverili niečomu iba preto, že to bolo šokujúce alebo desivé?
- Ktoré emócie najviac nútia ľudí zdieľať falošné správy?
  - o Strach z hrozby?
  - o Hnev z nespravodlivosti?
  - o Súcit s obeťou?
  - o Môžu radosť a humor (napr. meme) spôsobiť, že zdieľame nepravdivý obsah?
- Môže byť informácia pravdivá, ale zámerne podaná tak, aby vyvolala hnev alebo strach?
  - o Môžu byť emócie nástrojom manipulácie aj vtedy, keď je fakt pravdivý?
  - o Prehánajú niekedy médiá v titulkoch, aby zvýšili počet kliknutí?
- Môžu emócie niekedy pomôcť pri pochopení informácií?
  - o Kedy môžu byť emócie potrebné, napr. v reportážach o ľudských tragédiách, nespravodlivosti?

Co-funded by the European Union

o Ako odlíšiť emocionálnu správu, ktorá nás upozorňuje na problém, od tej, ktorá s nami manipuluje?

- Ako sa môžeme brániť proti manipulácii emóciami na internete?

o Aké otázky je dobré si položiť predtým, než uveríme alebo zdieľame emocionálnu správu?

- o Môže pomôcť kontrola zdrojov alebo rozhovor s inými?

o Ako prerušiť „reťaz emócií“ na sociálnych sieťach?

Príklady do diskusie (voliteľné, na premietnutie alebo prečítanie):

- Titulok: „Naliehavé! Nová choroba sa šíri v tvojom meste – si v ohrození!“ – pravdivé alebo falošné? Aké emócie vyvoláva, prečo mu veríme?
- Príspevok na sociálnych sieťach: „Oni ti chcú vziať tvoje práva – povedz STOP, kým nebude neskoro!“ – je to fakt alebo emocionálna manipulácia?
- Fotografia plačúceho dieťaťa s popisom: „Obet' nehody na hranici“ – a neskôr sa ukáže, že fotografia je stará alebo pochádza z inej krajiny. Zaviedli nás emócie do omylu?

Zhrnutie učiteľa (2 min)

- Emócie samy o sebe nie sú zlé – sú signály, ktoré nám pomáhajú reagovať na svet, zaujímať sa o osud iných, robiť rozhodnutia.
- Problém nastáva vtedy, keď niekto zámerne používa emócie, aby nás riadil – chce, aby sme niečo urobili alebo v niečo uverili ešte predtým, než si overíme fakty.
- Preto sa oplatí zapamätať si tri kroky:

1. Zastav sa, skôr než uveríš správe, ktorá ťa veľmi zasiahla.
2. Polož si otázku: nesnaží sa ma niekto zámerne vystrašiť, nahnevať alebo dojať, aby ma zmanipuloval?
3. Over zdroje – skôr než zdieľáš obsah, uisti sa, že pochádza z dôveryhodného miesta.

5. Zhrnutie a reflexia (7 min)

Vzdelávací cieľ

- Posilniť vedomosti o vplyve emócií na prijímanie informácií.
- Uvedomiť si, že emocionálna manipulácia je zámerné konanie, a nie náhoda.
- Posilniť schopnosti sebaovládania a kritického myslenia, najmä pred ďalším zdieľaním správ.

**Co-funded by
the European Union**

1. Individuálna práca (3–4 min)

Každý žiak dokončí vety:

- „Pochopil/a som, že emócie v správach môžu...“
- „Najčastejšie s nami manipulujú, keď cítime...“
- „Pred zdieľaním správy si overím...“
- (voliteľne) „Dnes som sa dozvedel/a, že ľahšie uveríme niečomu, čo vyvoláva...“
- (voliteľne) „Jedna vec, ktorú si z tejto hodiny zapamätám, je...“

Odpovede môžu byť anonymné, aby sa žiaci cítili slobodnejšie pri vyjadrovaní myšlienok.

2. Galéria reflexii (3–4 min)

- Žiaci nalepia svoje lístočky na veľký hárok s heslom:
„Ako sa nenechať zmanipulovať emocionálnymi falošnými správami?“
- Učiteľ zoskupí príspevky do kategórií, napr.:
  - o Overovanie zdrojov (fact-checkingové portály, viac médií, oficiálne stránky).
  - o Sebakontrola emócií (počkám, než kliknem „zdieľať“; nereagujem impulzívne).
  - o Rozhovor a konzultácia (opýtaj sa iných, či to videli a či to znie dôveryhodne).
  - o Oddelenie faktov od emócií (sú v správe dôkazy, alebo iba emocionálne slová?).

3. Záverečná diskusia (2–3 min)

Otázky na prehĺbenie:

- Môžu emócie niekedy pomôcť, a kedy prekážajú pri pochopení informácií?
- Ako spoznáte, že sa vás niekto snaží zámerne vystrašiť, rozčúliť alebo dojať?
- Čo vás dnes v tejto téme najviac prekvapilo?
- Aké pravidlo sa budete snažiť od dnes uplatňovať na sociálnych sieťach?

4. Zhrnutie učiteľa

- Zdôrazni, že emócie sú prirodzené a potrebné, ale môžu sa využiť na to, aby nás riadili.

• Záverečné odporúčania pre žiakov:

5. Zastav sa, skôr než uveríš niečomu veľmi emocionálnemu.
6. Over zdroje, skôr než obsah zdieľaš s inými.
7. Komunikuj, nejednaj impulzívne – spýtaj sa, či iní videli túto správu a čo si o nej myslia.
8. Oddel fakty od emócií – silné slová či dramatické obrázky nemusia znamenať pravdu.
  - Na tabuľu možno zapísať záverečný odkaz:
„Vedomý príjemca informácií je ten, kto dvakrát premýšľa, než klikne na ‘zdieľať’.“

**Co-funded by
the European Union**

Možnosti rozšírenia zhrnutia

- **Triedny plagát:** žiaci vytvoria „TOP 10 pravidiel obrany proti manipulácii emóciami“ – vo forme plagátu do triedy alebo na nástenku.
- **„Test emocionálneho pokoja“** – učiteľ ukáže jeden emocionálny titulok a opýta sa, čo by dnes každý urobil po tejto hodine (zastavenie, overenie, nezdieľanie).
- **Domáca úloha:** žiaci majú počas týždňa nájsť jeden titulok alebo príspevok na internete,

6. Slovník pojmov

Pojem	Definícia
Emocionálna manipulácia	Zámerné využívanie emócií prijímateľa s cieľom ovplyvniť jeho rozhodnutia alebo presvedčenia.
Emocionálny titulok	Názov správy formulovaný tak, aby vyvolal silné emócie (strach, hnev, pobúrenie), často na úkor pravdy.
Emocionálny clickbait	Prehnaný obsah majúci za cieľ vyvolať emócie a prinútiť k kliknutiu, bez ohľadu na pravdivosť informácie.
Emocionálna falošná správa	Nepravdivá alebo zmanipulovaná správa, ktorej hlavným cieľom je vyvolať emócie, a nie sprostredkovať fakty.
Efekt emócií vo vnímaní	Jav, pri ktorom silné emócie oslabujú schopnosť kriticky analyzovať informácie.
Emocionálna polarizácia	Rozdelenie spoločnosti na nepriateľské tábory, posilňované emocionálnymi, často nepravdivými odkazmi.

7. Metodická príručka pre učiteľa

1. Príprava hodiny

- Cieľ hodiny: jasne stanov, že hodina sa týka mechanizmov emocionálnej manipulácie v médiách, a nie diskusie o skutočných osobách či politických sporoch.
- Výber príkladov: používaj fiktívne titulky, príspevky, meme alebo historické/medzinárodné materiály, ktoré nevyvolávajú miestne politické napätie.
- Pravidlá práce: na začiatku stanov, že:
  - o každý má právo na vlastný názor,
  - o hodnotíme obsah a techniky manipulácie, nie osoby, ktoré by sa mohli objaviť v príkladoch,
  - o rešpektujeme cudzie názory, nesmejeme sa z odpovedí iných.

**Co-funded by
the European Union**

2. Didaktické materiály

- Priprav rôzne formáty obsahu, aby si ukázal, že emocionálna manipulácia môže mať mnoho podôb:
  - o internetové titulky a názvy článkov,
  - o krátke príspevky zo sociálnych médií,
  - o grafiky, meme, fotografie vyvolávajúce emócie,
  - o krátke (30–60 sekundové) videá alebo snímky z nahrávok so senzáciou.
- Vyber obsah, ktorý:
  - o obsahuje preháňanie, dramatické slová, obrázky vyvolávajúce silné reakcie,
  - o je jednoduchý na pochopenie pre vekovú skupinu žiakov,
  - o umožňuje položiť otázku: „Čo chceš, aby som cítil? Prečo?“

3. Vedenie cvičení

- Skupinové úlohy: povzbudzuj ku spolupráci a odôvodňovaniu názorov.
  - o Môžeš rozdávať tabuľky analýzy obsahu, aby žiaci zapisovali svoje odpovede (emócie → možný cieľ autora → spôsob overenia informácie).
  - o V každej skupine urč prezentujúceho, aby mal každý šancu zapojiť sa do práce.
- **Príklady cvičení:**
  - o „Čo cítim, keď to čítam?“ – analýza emócií vyvolaných titulkom.
  - o „Fakt alebo emócia?“ – žiaci označia časti správy, ktoré sú fakty, a tie, ktoré iba vyvolávajú emócie.
  - o „Neutrálny titulok“ – pokus napísať ten istý obsah bez manipulácie emóciami.

4. Moderovanie diskusie

- Povzbudzuj k uvádzaniu argumentov, pýtaj sa: „Prečo si to myslíš?“, „Čo v tejto správe spôsobuje, že jej veríš?“, „Je to fakt, alebo emocionálne heslo?“
- Ak sa objavia protichodné názory, ved' rozhovor na analýzu techniky manipulácie, nie na hodnotenie samotných žiakov či skutočných udalostí.
- Môžeš používať hodnotiace škály (napr. 1–5: aké silné emócie vyvoláva tento titulok?) – uľahčí to rozhovor a zapojí všetkých.

5. Zabezpečenie emocionálnej bezpečnosti

- Urči pravidlo: „kritizujeme obsah, nie osoby“.
- Ak nejaký obsah vyvolá v triede silné emócie (napr. strach, hnev), zastav cvičenie, porozprávaj sa o pocitoch žiakov, pripomeň, že emócie sú normálne, ale môžu byť využité na manipuláciu.
- Vyhybaj sa príliš drastickým príkladom (napr. brutálnym fotografiami) – postačí, ak budú emocionálne v textovej forme.
- Bud' pripravený na rôzne reakcie žiakov – niektoré správy sa môžu týkať pre nich citlivých tém (zdravie, bezpečnosť, rodinné situácie).

6. Výchovný cieľ hodiny

- Ukázať, že emócie sú prirodzené, ale možno nimi vedome riadiť v mediálnej komunikácii.
- Upevniť u žiakov zvyk zastaviť sa, kľásť otázky, overovať zdroje predtým, než uveria a zdieľajú emocionálnu správu.
- Posilniť schopnosť oddeľovať fakty od emocionálnych sloganov, ktoré môžu viesť k unáhleným rozhodnutiam, konfliktom a dezinformáciám.

Projekt spolufinancovaný Európskou úniou

**Co-funded by
the European Union**

7. Možné rozšírenia hodiny

- **Triedny plagát:** „10 pravidiel obrany proti manipulácii emóciami na internete“ – spoločné vytvorenie ako zhrnutie hodiny.
- **Analýza skutočných príkladov:** využitie bezpečných, medzinárodných prípadov z EUvsDisinfo, Demagog.org.pl, Manipulátori.cz alebo StopFake.org.
- **Debata:** „Sú emocionálne správy potrebné v médiách?“ – žiaci pripravujú argumenty za a proti.
- **Domáca úloha:** nájsť počas týždňa titulok alebo príspevok, ktorý vyvoláva emócie, a analyzovať, či manipuluje alebo iba informuje.

8. Vedecké a vzdelávacie zdroje (medzinárodné, EÚ, české, slovenské, ukrajinské)

- **EDMO – European Digital Media Observatory**
<https://edmo.eu>
– výskumy o vplyve emócií na šírenie dezinformácií, vzdelávacie správy.
- **EUvsDisinfo – Európska služba pre vonkajšiu činnosť**
<https://euvsdisinfo.eu>
– analýzy emocionálnych dezinformačných kampaní v EÚ, príklady využívania strachu a hnevu vo falošných správach.
- **UNESCO – „Media and Information Literacy Curriculum for Teachers“**
<https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000192971>
– globálny pohľad na vplyv emócií na prijímanie informácií, vzdelávanie v oblasti kritického myslenia.
- **StopFake.org (Ukrajina)**
<https://www.stopfake.org/en/news/>
– príklady emocionálnych falošných správ, analýzy mechanizmov vyvolávania strachu a paniky.
- **Demagog.org.pl (Poľsko)**
<https://demagog.org.pl>
– overovanie informácií, správy o využívaní emócií vo falošných správach a spoločenských kampaniach.
- **Manipulátori.cz (Česko)**
<https://manipulatori.cz>
– analýzy falošných správ so silným emocionálnym zafarbením v českom informačnom priestore.
- **Demagog.cz / Demagog.sk (Česko / Slovensko)**
<https://demagog.cz> / <https://demagog.sk>
– príklady politických a spoločenských správ, ktoré využívajú emócie na manipuláciu verejnou mienkou.

Projekt spolufinancovaný Európskou úniou

